

njih zborih — brez ozira na dejanske potrebe in želje posamesnih narodov in dežel — vse po enem kopitu meri in dela. Sanjači vseh narodov, ki hoté po vsej sili kaj veljati in svojo modrost prodati, so za take osrednje al centralistične zборе, v katerih se da — za lepo dnino — dolgo posedati in s „kunštnimi“ govori še kaka mastna služba vloviti, če je namreč govor obstoječi vladi in njeni stranki voda na mlin.

Kedaj bo torej boljše? Kadar tega več ne bo, ampak dobi država takošno osnovo, katera njenemu bitstvu — pravicam dežel in narodov ugaja, kar povemo prihodnjič.

Gospodarske stvari.

Posnetki iz gozdne postave za vojvodstvo Štajersko.

II. Oddelek.

Dovoljenje splavi (drze) ali za napravo splavne stavbe se ima dati ali odbiti, kakor dozda navedene določbe te postave in vse druge važne okolščine, ki zaslužijo, da se na nje ozir jemlje, dopuščajo, pa nikdar na več ko na 30 let.

Za poroštvo, da se bodo vsi pogoji, na dovoljenje splavi (drze) ali naprave splavne stavbe navezani, posebno gledé povračila škode izpolnivali, se sme od podvzetnikov zavarovavšina ali kavecija tirjati, ki jo dotična politična oblastnija v sporazumljenji z udeleženci in poklicanimi zvedenci odmeri.

Plavljena lesovina se ima razun polen in skleškov s posebnim znamenjem zaznamovati, ktero se pa mora prej politični oblastniji na znanje dati in sploh javno razglasiti. Pri polenih in skleških pa to znamenje nadomestuje dana jim dolgost.

Delalcem splavnih opravičencev se ne sme pri opraviilu plavljenja braniti po tujih zemljiščih ob splavni vodi hoditi. Storzena škoda se pa mora lastnikom dotičnih zemljišč povrniti.

Kolikorkrat podvzetnik ktero splav dokonča, mora to politični oblastniji brž naznaniti. Ta potem nemudoma vsem udeležencem ukaže, naj v 14 dneh svoje tirjatve na povračilo škode, če tega že prej niso storili, naznanijo. Kdor povračilo škode še le po preteklem tem obroku naznani, temu podvzetnik ni dolžeu zahtevanega odškodovanja plačati.

Prestopki teh za splav in splavne stavbe postavljenih določeb so po meri storjene škode in sicer pri manjših poškodovanjih z zaporom od enega dne do treh tednov ali s 5 do 100 gld., pri večih škodah pa z zaporom od 3 tednov do 3 mesecev ali z 100—500 gld. ali pa z izgubo splavne pravice kaznovati. Prestopniki imajo vrh tega še vse škode, ki so jih pri tem naredili, povrniti. —

H komisijam zarad splavnih podvzetij in naprav splavnih stavb potrebnim se morajo vselej

nepristranski zvedenci privzeti, ki morajo povedati, koliko da je plavljena lesovina vredna, koliki da so stroški po tarifi odmerjeni, kolika plačila za porabo splavnih stavb, za branivne naprave in odškodbe, kolika in kakošna da naj bo zavarovavšina ali kavecija.

Ako se udeleženci s to razsodbo izvedenih možev ne morejo porazumeti in zediniti, se imajo določeni zneski plačila v varnost postaviti in stranke na pravno pot zavriniti. — Naredbe političnih oblastnij gledé plavljenja dane se pa imajo med tem vedno izpolnovati.

Srenjski predstojniki in politične oblastnije so dolžne za to skrbeti, da oni, ki les plavijo ali plaviti dajo, po vodi razneseno lesovino sopet nazaj dobé.

III. Oddelek.

O gozdnih požarih in škodi po mrčesih.

Kdor v gozdu ali kraj gozda ogenj zakuri ali z stvarmi zarad ognja nevarnimi opraviti ima, mora z največjo skrbjo in previdnostjo ravnati.

Če iz zanemarjene previdnosti ali kakega drugega zakrivljenja po ognju škode nastanejo, ima oni, ki je teh škod kriv, storjeno škodo povrniti in se sme po okolščinah, kolikor ga že občna kazenska postava ne zadeva, v denarjih od 5—40 gld. ali z zaporom od enega do 8 dni kaznovati. —

Vsak, kdor v gozdu ali kraj njega zpuščen in nepogašen ogenj najde, je dolžen, kolikor mu je mogoče, ga pogasiti. Kdor pa zapazi gozdni požar, ga mora prebivalcem prvega pobištva na tisti strani, na ktero ga pot njegov pelja, naznaniti. Ti so pa tavezani pri bližnjem srenjskem predstojniku, ali gozdnem lastniku ali njegovem gozdnem osebstvu to brž na znanje dati. Opuščeno naznanilo gozdnega požara se ima z denarno globo od 5—15 gld. ali z zaporom od enega do 3 dni kaznovati.

Prebivalci vseh v bližnjavi ležečih vasi se smejo od gozdnega lastnika, od gozdnarjev ali od srenjskega prestojnika za gašenje gozdnega požara poklicati. Poklicani možaki morajo s potrebnim gasilnim orodjem, krampi, motikami, lopatami, sekirami, vodnimi vedri itd. brž na pogorišče biteti, in kolikor mogoče gasiti pomagati. Srenjski predstojniki in gozdnarji morajo gasilno moštvo spremiti. —

Vodstvo pri gašenju gre najvišemu pričujočih gozdnarjev, in če teh ni, predstojniku tiste srenje, v kateri je gozdni požar, ali njegovemu namestniku.

Gospodarske skušnje.

Valjanje krompirja na polju pred prvem okopavanjem priporoča „Prager-Wochen-

blatt^a, ali ne s pretežkim valjarjem. S tem se cima in gomoli okrepčavajo.

Najboljša zelena krma za molzne krave, da dajo mnogo in dobrega mleka, masla in sira, je timotejevka (Timotheusgras), za njo sledi prstanek (Orchadgras, dactylis glomerata), potem rudeča in švedska detelja.

Nekaj za gospodinje. Prvi prigodni krompir ima v sebi vedno veliko vodenih delov, in malo moke. Ako se pa nekoliko bolj skrbno kuha, se s tem da mnogo zboljšati.

To se lahko doseže, ako se dva lonca (piskra) k ognju pristavita, v enem je krompir, v drugem pa čista voda, da zavre. Ko se je krompir toliko skuhal, da je na pol mehak, se voda z njega odcedi in z vrelo vodo iz drugega lanca nalije in tako do mehkega skuha. Na to se osoli in kolikor mogoče vroč na mizo postavi. Seveda se je moral krompir še sirov olupiti. Pa ne samo prigodnji, ampak tudi vsak drugi krompir se z dvakratnim kuhanjem v frišni vodi popraviti in zboljšati da, naj je potem že olupljen ali ne.

O vrsti grozdja, ki se imenuje „Margittraube“, (menda od trga Margita v Biharski županiji proti Sedmograškemu) pripovedujejo, da je še bolj rana, kakor samo francoska precoce de malingre, in da je na Ogerskem doma. Grozdje je zeleno in podolgasto in posebno dobrega okusa. Po opisu soditi, pravi „Zagreb. gosp. list“, bi bila to skoro naša „murščina.“

Spomladanski mraz poslednja 2 dneva in oster krivec prejšnje dni aprila je več manj povsod, v obeh polovicah Avstrije, zemeljskim pridelkom škodoval. V obče se pa reči sme, da je prvi strah nesrečo pretiral. Neposredna poročila, ki so nam došla iz raznih strani dežele, podajajo resnico, da je trta po enih krajih (po Savinski, Škalski dolini, po slov. goricah itd.) od polovice nasadov zgubila. Okoli Maribora in tudi v ljutomerskih goricah ni kvara toliko. Tudi žito je le tam trpelo, kjer je že klasje nastavlo. Kar zadeva drevesa, so le trpele cvetoče, ne pa toliko one, ki so že bile ocvetele. — Po nesreči je v četrtek jutro 7. t. m. še hujši mraz bil.

Dopisi.

Od Drave. 3. maja. V neki fari, (v Hočki namreč — vredn.) v kateri sicer sami katoličani prebivajo, je umrl ne davno luteran. Sinovo prošnjo, da bi se rajni oča na katoliškem pokopališču pokopal, je domači župnik ročno uslišal, kajti prošnja je bila vtrjena v sedaj veljavni postavi od 25. maja 1868, po kateri se more luteran na katoliškem pokopališču pokopati, ako v srenji, v kateri umrje luteran, posebnega pokopališča za luterane ni. Ko je pa sin še nadalje prosil, da

bi se pri očetovem pogrebu, ki ga je luteranski župnik iz Maribora obhajal, tudi pri farni cerkvi zvonilo, je župnik s celó prijazno besedo to prošnjo odrekel, rekoč, da cerkvena postava tega ne dopušča. To je dogodba po goli resnici popisana. — Da so se župniku noč potem okna na farovži potrupal, ne spada sem. Morebiti se je to zgodilo zato, da so pobijalci ali njih najemniki svojo višo omiko in strpljivost razodeli. *)

Nehoté se mi silijo na misel nektera vprašanja, ki utegnejo tudi druge bralce „Gospodarja“ zauzimati; zato jih s pridjanim odgovorom tu sem postavim. —

1. Imajo nekatoličani sploh kako pravico do zvonjenja kat. cerkev? — Nikakor ne! Tudi državna postava, katero smo spredej omenili, jim te pravice ne priznava.

2. Kakošen vzrok utegnejo tedaj nekatoličani imeti, da zvonjenje pri kat. cerkvah želijo? — Zares pameten vzrok se da težko misliti. Zvonjenje pri pogrebih je znamenje, da je rajni bil ud one cerkve, ktera mu zvoniti da. Katoličanu zvonijo pri katoliških, luteranu pri luteranskih cerkvah. In kakor mi katoličani ne maramo za to, in celó nočemo tega, da bi se nam po smrti pri luteranskih cerkvah zvonilo, tako bi si mogel pameten človek misliti, da tudi luteranu ne more biti želja, da bi mu pri pogrebu pri kat. cerkvi zvonili. —

3. Ali pa ni tako ravnanje zoper strpljivost (tolerancijo) do drugovercev in zoper ljubezen, katero smo jim dolžni? — Nikakor ne! Krščanska strpljivost obstoja edino v tem, da drugovercev zavolj njih verskega prepričanja ne zaničujemo, ne sovražimo, ne preganjamo, marveč jih pomilujemo in za njih spreobrnjenje molimo, in jim v vseh dušnih in telesnih potrebah — brez ozira na njih vero — radi na pomoč pridemo, kakor nas Kristus uči v priliki od usmiljenega Samarjana.

4. Zakaj tedaj gre v navedenem slučaju? — Edino le za lastninsko pravico. Katoličani so zvonove kupili, zato so tudi lastnina katoličanov, in le za pobožno rabo katoličanov od cerkve blagoslovljeni. Luteran ne mara za blagoslov kat. cerkve, kako bi toraj zamogel marati za blagoslovljene stvari, kakor so ravno zvonovi? —

Kakorkoli torej stvar premišljujemo, je župnik v tem slučaju ravnal po svoji dolžnosti in po tirtatvi pravice; oni pa, ki so mu zavolj tega nagajali, so pokazali, da ne poznajo ne dolžnosti, ne pameti, ne pravice.

*) Neki „pobožni poslušalec“ hvali v „Mbg. Ztg.“ šte. 52. luteranskega pastorja, da je na katoliškem pokopališču tako lepo predigoval o „krščanski strpljivosti“, ter so ljudje na potu domu edino le o lepi predigi govorili, ki je pri poslušalcih padla na — dobro zemljo i. t. d. Menda so nekteri „pobožni poslušalci“ tako ganjeni bili, da so iz same „krščanske strpljivosti“ župniku šli okna pobijati in ravsajat, ter zdaj iz same „krš. strpljivosti“ tudi v „Mbg. Ztg.“ župniku zabavljajo. Vredn.